

پہیقا بہاؤکھکا: ناشتبون و لیک بورین

بہجت ہروری

ٹیگ ژ سیمابین خہلکئی گوندا پی
ژ باژیران جودا دبن، پھیوہندیین جفاکی
نہ، کسو ژ پھیوہندیین باژیران ب
ہیزترن. نانکو پھیوہندیین مروفقانی،
خزماتیین، پیئدقی ب ٹیک و دو
ہیبونی، ہفسویاتیین، داب و نہریت و
کھلتور پاریزی و تیکھلیا ملکاو
ژتدہرین ناٹی و چروانی و.. ہتد. کو
ب ج رھنگا ژیک جودا نابن.

ژہر ہندی، گیسانی ناشتبون و لیک
بورینی. دناٹ خہلکئی گوندا گہلہکئی خورت
بوو. کھسین ناقدار دفی واریدا ہیبون.
ہمی کیشہ و ناریشہ، ہیشتا د بچویک
چارہ دکرن. ل ہر گوندہکی چہند کھسین
پیشچاٹ ہیبون، کارتیکرنا خول سہر ہمی
خہلکئی گوندی ہیبو. فان کھسان ل ناٹ
ہمی عھشیرا و دھہرئی، ریزا خویا تابیہت
ہیبو. ژہر ہندی رھوشہنیریا ناشتبون و
لیک بورینی دناقدا یا خورت بوو.

نہقرو، گھورین ب سہر باژیر و
گونداژیدا ہاتینہ. گہلک تشت دکھل خو
گھورینہ. گوندی دناٹ گہلک پیشچہچونین
شارستانییدا دژین. رھنگہ نہقرو پھیوہندیین
جفاکی ژ ب وئ خورتیا جارا نہماہن. ہلی
پیئدقیہ نم ہمی گہلک دھشیرا بن، گوندی
دناقبہرا خودا، گوند و گوند، عھشیر و
عھشیر، ہمی ب گیسانی دیالوک و لیک
بورینی و ریز ل ٹیک و دو گھرتنی بژین.
ناریشہ نہہین چیکرن. تھگہر خودی نہکھت
چیبون ژ، ہر زوی بہین چارہکرن، نہہیلین
نہزان و خوبن گہرم بکھفن دناقدا.

پیکھہ ژیان و لیک بورین، دئ ہری
مہ ہمیادہ دنہ ژیانہکا سہرفہراز و ناقدار
دھہرہکا تہنا و پیئگھستی و پتر حہز ژ
ٹیک کرنی. نہقرو بو مروقاہتین ژہمی
مولک و مالی دنیاہی چیتہر.

behcet_hirori@yahoo.com

گرنگیا سہیرانین گوندی

سہیرانین ژفی رھنگی کو نہقہ پترہ ژ
(۶) سالا و سالاہ گوندی ہروری پی
رادیبت، مفاہین گرنگ ہنہ:
- ہفدونیاسین و تیکھلی،
- خورنکرنا پھیوہندیین جفاکی،
- وھرکرتنا رھوشہنیریا ہمہلاہنی،
- گھنگھشہ و ستران و گونار و زارہکرن و
خواندنا بہاؤکھکا، کو نہقہ سہیرانا دوئی یہ
دہرکہفتیہ.
- بستہہکرن و دہرکہفتا گہلک ژ
خہلکئی گوندی کو دھلیقن ژ مال دہرکہفتیہ
نینہ.
- خو مژویکرن و دہم بوراندن.

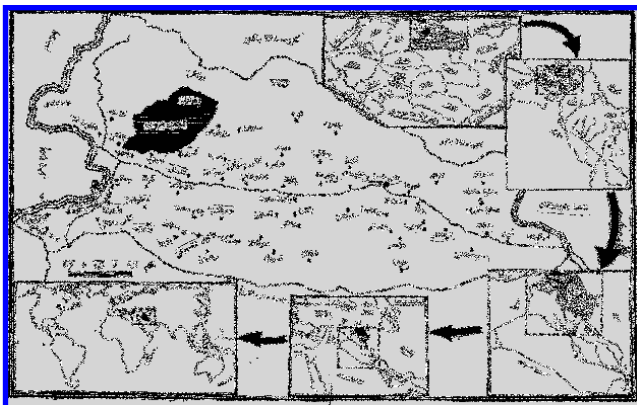

گوندی ہروری پیدقی ب خزمہتکاریانہ

گوندی ہروری ژ بوشرین گوندین دھہرا
بہروری بالایہ. ب دویراتیہا (۸) کلم
دکھقیتہ پشت جادا سہرکیا دچیتہ ناحیا
کانی ماسی. ہرہو گوندین ہروری و ہرورا
باریقن، دورین (۱۵۰) مالا لئ دژین.
گوندہکی دویرہ ژ جادی و خزمہتکاریان.
ناقا خہخوارن یا سہرکی ل سہر رویباری
گوندی یہ.. ب بہرہمی چاندنی و ہمی
رہنگین فیتی و ناٹی ناقدارہ.
ژہر کاودانین نالوزین سالین بورین،
ہروری کو گوندہکی دویر دہستہ، وھکو
پیئدقی دہستی خزمہتی نہگھشتین. نہقرو
گوند پیئدقی ہژمارہکا پروژانہ، ژوان:
۱- ناقدارنا خانیان.
۲- قیقرنا جادا گوندی کو دھمارا ژیان
وی یہ.

۳- چیکرنا بنگہہکی ساخلمہکی کو
ہر ژ سالین ۱۹۵۹ قہ لی ہاتبو فہکرن.
۴- چیکرنا توردکھک ناٹی ل ناٹ
گوندی، دا ناقا پاقر ژ ژتدہران بگھستین.
۵- چیکرنا ہندک دہراقین تابیہت بو
ناقدانا پھزی. ژہرکو پھزل ل سہر رویباری
دھیتہ ناقدان و ناٹی بیس دکھت.
۶- چیکرنا (۵) جوکین ناقدانا
چاندنی، دا ناٹ ب ہرہو نہچیت و جوتیار
ژی مفای ژ بیبین.
۷- رویباری (رو) کی کو گوندی ہروری دکھتہ دو
پارچہ، بو ہاتن و چوننا خہلکی و
فہگھاستنا دھامہتی.
۸- دانانا کارگہہکا داگرتنی (معمل
تعلب)، کو دئ ب چہندن رھنگا مسفا
ژہرہمی چاندنی ہیتہ دیتن.
۹- دانانا (محطہ) کا کارہبی ل سہر
رویباری گوندی بو بہرہمستیاننا ووزا
کارہبی. بو زانین ریکخراوا (UNDP) ل
دھمی خوکھشتین پیئدقی بو فقی چہندی
کربون و ناقا رویباری بو فقی چہندی کتیر
ہاتیہ.
۱۰- گوندی ہروری ہافینگہہکا
جوانہ و ہزاران خہلک ژ دویر و نیتزیک
قہست دکھنت. پویتہ دان ب جوانکرنا دیم
وی و خزمہتکرنا وی، کارہگہ دئ جہن
دخوشیا خہلک ہمی دھہری بیت

لیژنا سہر پھرشتیا گوندی

نہخشی ہروری ل دھہری

۹- ژہر تھگہرین رامیاری و ب نارمانجا
دہست ب سہر داگرتنا بڑا ناہتہوی یا کوردی
پشتی خویانا ۱۹۷۵ق، بھعیسی ب کارہکی
دہندہ رامین، خہلکئی گوندی ہروری
دہرہدہکرن و ژ سہر گوندی راکرن و گوند ل
سالا ۱۹۷۶ سوت. ہر تھف شتواہ چارہکا
دی ل سالا ۱۹۸۸ ب کارینا د ہوا تھنغالین
رہشا دکھل سہدان گوندین دی ل کوردستان.
فی جاری ژ بو جارا دوئی گوندی ہروری ہاتہ
سوتن و کافکرن.

ژتدہر و دھممن:
۱- معجم البلدان، (بیروت، د/ت)،
ج ۵، بہرہر ۴۰۳.
۲- الکامل فی التاریخ، تحقیق علی
الشیرنی، (بیروت، ۱۹۸۹، ج ۷، بہرہر ۶۲۴).
۳- مسکوہ، تجارب الأمم، توژاندنا امد
روز، (بغداد: د/ت)، ج ۲، بہرہر ۳۹۲-۳۹۳.
۴- ابن الاثیر، الکامل، ج ۶، بہرہر ۶۴۳.
۵- ہر تھو ژتدہر، بہرہر ۶۴۳.
۶- ہر تھو ژتدہر، ج ۷، بہرہر ۶۲۴.
۷- صدیق الدملوجی، امارہ بہدینان
الکوردیہ، (ارییل: ۱۹۹۹)، بہرہر ۴۷.
۸- ژتدہری ہری، بہرہر ۱۰۰.
۹- انور مایی، الاکرد فی بہدینان،
(دھوک: ۱۹۹۹)، بہرہر ۱۹۸.

نژدین ہاتینہ سہر گوندی ہروری

تھموریان). بھلی ژتدہرین میتوی ناقتن
سہرکرتن فان ہوا نہداینہ مہ.
۶- ہروری بہرہنگاری ہندک ہوین
لہشکری بویہ ل سہرہمی ٹوسمانیا.
دہندہترین کھسی ستمکاری دئی خہلکئی
ہروری کری، ٹیک ژ سہرکرتن والین موسلی
بی ٹوسمانلی (محمد پاشا ناینچہ بیرقہدار)
بوو تھوئی دیتنی (گم الماز - گھمارمہز) (۷).
۷- ل دہستپتیکا سہدی بیستی بین
زایینی، خہلکئی ہروری بہرہنگاری دوو
نژدین تیساریان بوو. ٹیک ل سالا
۱۹۰۵ (۸) و یا دی ل سالا ۱۹۱۴. ل
ہوا دوہامہتی، ہروری شیان ب ناٹ و
دہنگترین سہرکرتی وان بکوژن، تھوئی د
بیئتی (بیچ بیجو) (۹).
۸- ل سالا ۱۹۵۱، ہروری بہرہنگاری
نژدہکا ہدریشیان بوژ ہوزا (گوی یان). د
تھقی نژدئی دا پھزی ہروری دزی. بھلی
خہلکئی گوندی شیان پھزی خہ ب
ژفرینہ. بھلی ٹیک ژ ہروریان ہاتہ کوشتن
ب ناٹی (ابراہیم عبدالرحمن).

**ژوان نژدین لھشکری تھوین ہاتینہ سہر
گوندی ہروری:**
۱- ہوا (عضد الدولہ البویہی) بو
سہر گوندی ہروری ل سالا ۳۶۷مش -
۳۶۸ مش). سہروکی قہ ہوی ژ
ہفالی (ابن نصر خورشید یزدیار
المخازن) بو. (۳)
۲- ہوا (عمادالدین الزنکی) ل سالا
(۵۳۷مش - ۱۱۴۲ز). سہروکی قہ
ہوی جیتگری وی (نصیر الدین
جقر) بو. (۴).
۳- ہوا (قراچہ التری) ل سالا
(۵۴۸مش - ۱۱۵۳ز) ل سہرہمی
خونکاری تھتابکی (قطب الدین مودودی)
(۵۴۴-۵۶۵مش / ۱۱۴۹-
۱۱۶۹ز) (۵).
۴- ہوا (بدرالدین لؤلؤ) ل سالا
(۶۲۲مش - ۱۲۲۴ز) (۶).
۵- ہروری بہرہنگاری نژدین لہشکری
بویہ ل سہرہمی مہغولیا و ہوزین
تورکمانی (قرہقویلو و ناٹ قویلو و

دھرویش یوسف ہروری

مہبہست ژفی ہاتینہ، تھو ہتیش و ب
سہر داگرتن ہاتینہ سہر گوندی ہروری د
دڑتیا دیروکی دا. گومان تیدا نینہ، تھو
باژیر و گوندین جھتین وان د ناسی و
ستراتیژی، دیسان خودان سامان و خیراتین
مشہ، ہرہدم بہرہنگاری نژدہ و ہوین
لہشکری بویہ ژلاین نژدہچیان قہ.
گوندی ہروری ژ تیگ ژوان گونداہی،
تھوین ب ناٹ و دھنگ ب شبانین خودین
زورین نابوریشہ. یاقوت الحموی دیتیت:
(ہروری کھلکھکا ناسی یہ.. کانزا بی
مومیا) و ناسن لی مشہ.. باژیرہکی
پر ناٹہ و خہیراتین بہرفہہ لی ہنہ دکھل
ہنگھینہکی مشہ (۱). دسہر ہندی ژ را
خودانا جھہکی ناسی یہ و ب ساناہی
ناکھقیتہ دہست ہتیشکھرا). (ابن الاثیر)
بو فقی چہندی دیتیت: (ژ کھلہتین زور
ناسی یہ و پاراستیہ، وھک وی
نین) (۲).